

**OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ
MIKOŁOWSKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W MIKOŁOWIE
(MBS w Mikołowie)**

W Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który stanowi część systemu zarządzania Bankiem, o którym mówi art. 9 ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Cele systemu kontroli wewnętrznej

Zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, celem systemu kontroli wewnętrznej MBS w Mikołowie, jest zapewnienie:

- a) skuteczności i efektywności działania Banku;
- b) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- c) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- d) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Role organów Banku

Rada Nadzorcza, działająca w MBS w Mikołowie również jako Komitet Audytu

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej w Banku.
2. W ramach nadzoru nad działalnością Banku, Rada Nadzorcza, działająca również jako Komitet Audytu, monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej, w oparciu o informacje uzyskane od: samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności, komórki audytu wewnętrznego (umiejscowionej w SSOZ), Zarządu Banku, Departamentu Kontroli Wewnętrznej, Spółdzielni w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego oraz ocen audytów i kontroli zewnętrznych Nadzorcy, w tym oceny BION.
3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza Banku:
  - a) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - b) zatwierdza politykę zgodności Banku;
  - c) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
4. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Banku 1-szego i 2-giego poziomu (pierwszej i drugiej linii obrony), w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności, co najmniej w oparciu o następujące dokumenty i informacje:

- a) wyniki kontroli/przebiegów/audytów zewnętrznych realizowane przez upoważnione podmioty, w tym przeglądy zewnętrzne przeprowadzane na zlecenie Rady Nadzorczej Banku,
- b) wyniki audytów wewnętrznych realizowanych w Banku przez SSOZ,
- c) wyniki niezależnego monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych procesów istotnych,
- d) wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
- e) ocenę BION.

Zarząd

1. Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach, komórkach i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, stanowisko ds. ryzyka braku zgodności i komórkę audytu wewnętrznego. W związku z przynależnością MBS w Mikołowie do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ/ Spółdzielnia), audyt wewnętrzny Banku realizowany jest przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
2. Zarząd Banku, zgodnie z Polityką zgodności, zapewnia niezależność samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności oraz środki finansowe, niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia kwalifikacji pracownika zajmującego to stanowisko .
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli–oraz współpracy z samodzielnym stanowiskiem ds. ryzyka braku zgodności, Departamentem Kontroli Wewnętrznej oraz ze Spółdzielnią, w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania, w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Zarząd Banku:
  - a) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
  - b) odpowiada za opracowanie Polityki Zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku, działającej również jako Komitet Audytu Uczestnika, raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- c) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania, w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

6. Zarząd Banku, minimum raz do roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wykonania zadań, o których mowa w ust. 5,
7. Zarząd Banku informuje Zarząd Spółdzielni o rozpoznaniu istotnych okoliczności, które mogą wpływać na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku lub innych Uczestników SSOZ.

Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS

1. Zarząd Spółdzielni odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej Spółdzielni, który obejmuje funkcję audytu wewnętrznego oraz zapewnienie niezależności realizacji tej funkcji.
2. Rada Nadzorcza Spółdzielni dokonuje oceny adekwatności i skuteczności działania w Systemie Ochrony funkcji audytu wewnętrznego.
3. Rada Nadzorcza Spółdzielni monitoruje skuteczność funkcji audytu wewnętrznego w Spółdzielni na podstawie informacji uzyskanych od Zarządu Spółdzielni oraz Pionu Audytu.
4. W uzasadnionych przypadkach Zarząd Spółdzielni lub wyznaczone przez niego osoby mogą uczestniczyć w posiedzeniach organów statutowych MBS w Mikołowie.

Schemat organizacji 3 linii obrony

1. Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej MBS w Mikołowie zorganizowane jest na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (zamiennie stosuje się nazwę „trzy linie obrony”):
  - 1) **pierwszy poziom (pierwsza linia obrony)** to zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku
  - 2) **drugi poziom (druga linia obrony)** to:
    - zarządzanie ryzykiem przez pracowników, na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych – w tym Departament Kontroli Wewnętrznej, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt 1),
    - działalność samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności,
  - 3) **trzeci poziom (trzecia linia obrony)** – audyt wewnętrzny realizowany przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Funkcja kontroli

Funkcja kontroli MBS w Mikołowie stanowi element systemu kontroli wewnętrznej, na który składają się wszystkie mechanizmy kontrolne zaimplementowane w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie ich przestrzegania oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli. Funkcja kontroli obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji. W ramach funkcji kontroli wyodrębniono procesy istotne dla Banku, w których wskazane zostały kluczowe mechanizmy funkcji kontroli.

Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej oraz opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

**Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność komórki do spraw zgodności
i komórki audytu wewnętrznego,**

1. **Samodzielne stanowisko ds. ryzyka braku zgodności** pełni funkcję komórki ds. zgodności. W strukturze organizacyjnej Banku samodzielne stanowisko ds. ryzyka braku zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu. Zakres zadań samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności jest określony w Regulaminie organizacyjnym i w szczególności obejmuje:
  - opracowania regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności,
  - przeprowadzania czynności komórki określonych w punktach poniżej na podstawie regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności oraz procedur i metodyk;
  - dokumentowania czynności komórki określonych w punktach poniżej,
  - identyfikowania ryzyka braku zgodności, w szczególności przez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych banku, standardów rynkowych oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających przeprowadzanych przez komórkę do spraw zgodności;
  - oceny ryzyka braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka;
  - projektowania i wprowadzania, bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności, mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- okresowego przekazywanie raportów w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej.
2. **Audyt wewnętrzny** realizowany przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
3. **Departament Kontroli Wewnętrznej.** W strukturze Banku Zarząd wyodrębnił dodatkowo komórkę ds. kontroli wewnętrznej – Departament Kontroli Wewnętrznej (DKW), pełniącą rolę koordynująco-kontrolną na drugim poziomie – będącą częścią funkcji kontroli. DKW podlega Prezesowi Zarządu Banku. Zakres zadań DKW jest określony w Regulaminie organizacyjnym i w szczególności obejmuje:
  - testowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez planowe i doraźne kontrole w komórkach organizacyjnych MBS, mające na celu dokonywanie ocen zgodności działania kontrolowanych jednostek i komórek organizacyjnych Banku z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi, a także ocena poprawności stosowania i przestrzegania w kontrolowanych komórkach ustanowionych

mechanizmów kontroli wewnętrznej (z wyłączeniem zadań komórki) – ocena skuteczności kontroli funkcjonalnej realizowanej przez poszczególne.

- coroczny niezależny przegląd polityki wynagrodzeń,
- dokonywanie analiz niezbędnych do oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku, w tym ryzyka nieosiągnięcia celów SKW, z wyłączeniem zadań komórki, w oparciu o dane uzyskiwane w wyniku przeprowadzanego testowania (kontroli) oraz dane otrzymywane z systemu sprawozdawczości,
- bieżące monitorowanie i ocena stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z audytu wewnętrznego dokonywanego przez komórkę audytu wewnętrznego SSOZ,
- monitorowanie i ocena stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z inspekcji przeprowadzonych przez KNF i inne organy kontrolne w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku,
- opiniowanie i monitorowanie realizacji planów kontroli związanych z testowaniem przestrzegania mechanizmów kontrolnych przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne Banku (testowaniem poziomym),
- sygnalizowanie niekorzystnych zjawisk występujących w działalności jednostek i komórek organizacyjnych Banku,
- sporządzanie okresowych sprawozdań z zakresu prowadzonej działalności i przedkładanie ich właściwym organom Banku,
- opracowanie zakresu i harmonogramu przekazywania informacji nadzorczej w ramach BION,
- koordynacja działań kontrolnych, wykonywanych w zakresie wynikającym z Umowy Systemu Ochrony, w tym współpraca z Komórką Audytu Wewnętrznego Spółdzielni, koordynowanie prac związanych z tworzeniem/ aktualizacją matrycy funkcji kontroli.

Zasady corocznej oceny systemu kontroli wewnętrzne dokonywane przez Radę Nadzorczą

1. Kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na 1 i 2 poziomie zarządzania ryzykiem, dokonywane przez Radę Nadzorczą Banku, obejmują przynajmniej:
  - ocenę realizacji zatwierdzonych celów strategicznych Banku,
  - osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym osiągnięcie minimów wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony,
  - ocenę zmaterializowania ryzyka reputacji Banku,
  - wyniki testów/kontroli/przebiegów/audytów/ wewnętrznych i zewnętrznych,
  - ilość błędów krytycznych i znaczących, identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
  - trend w ilościach skarg Klientów do Rzecznika Finansowego, KNF z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych,
  - ilość i kwota strat operacyjnych (trend),

- przekraczanie limitów ustanowionych przez Bank.
2. Ocena systemu kontroli wewnętrznej w Banku dokonywana przez Radę Nadzorczą Banku jest realizowana w zakresie 1 i 2 linii obrony. Ocena adekwatności i skuteczności 3 linii obrony (audytu wewnętrznego) jest dokonywana przez Radę Nadzorczą SSOZ. Coroczna ocena systemu kontroli wewnętrznej dokonana przez Radę Nadzorczą MBS w Mikołowie w zakresie 1 i 2 linii obrony, przekazywana jest do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.